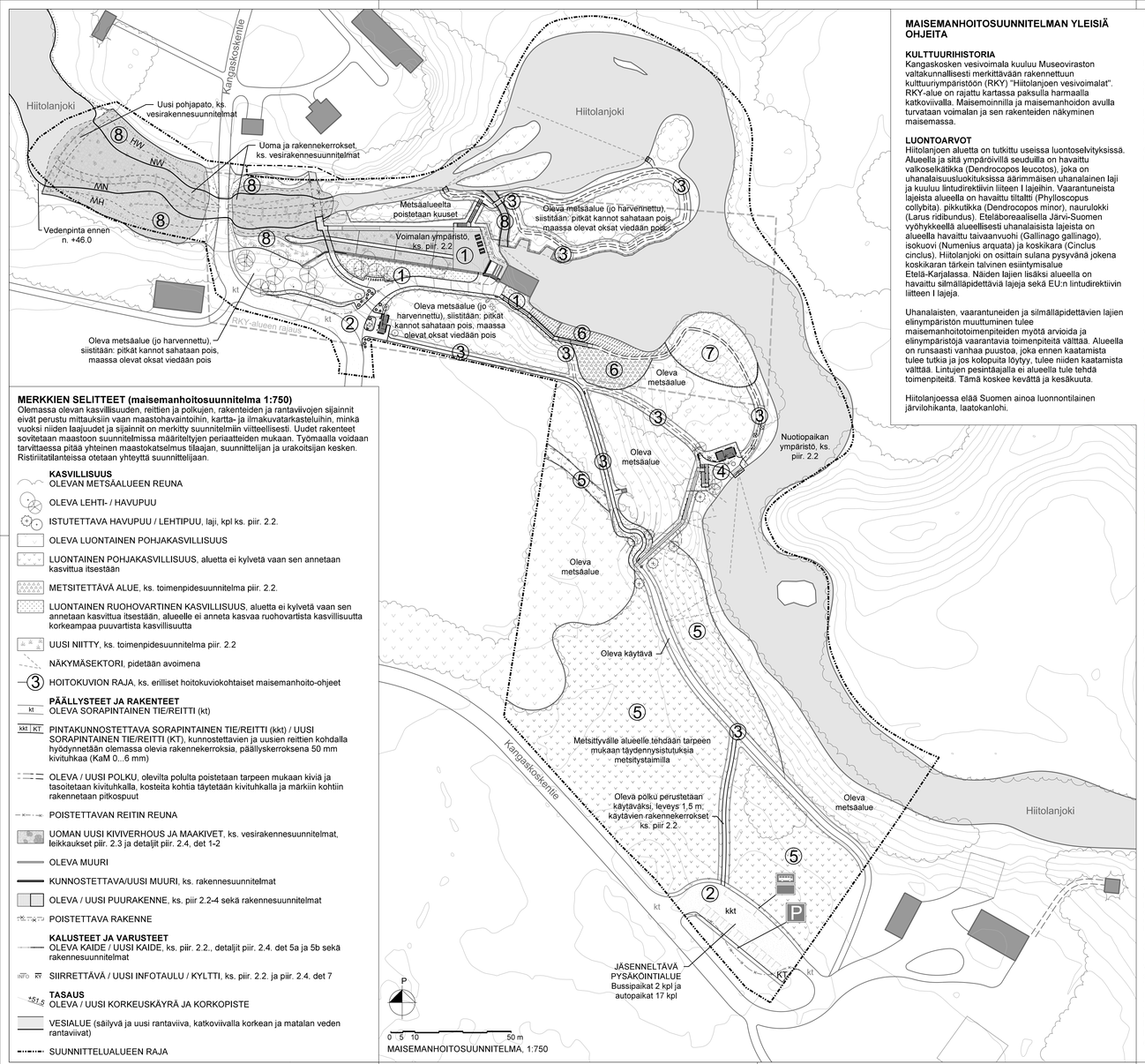

MAISEMANHOITOSUUNNITELMA, 1:750

MERKKIEN SELITTEET (maisemanhoitosuunnitelma 1:750)

Olemassa olevan kasvillisuuden, reittien ja polkujen, rakenteiden ja rantavilvojen sijainnit eivät perustu mittauksiin vaan maastohavaintoihin, kartta- ja ilmakuvatarkasteluihin, minkä vuoksi niiden laajuudet ja sijainnit on merkitty suunnitelmiin viitteellisesti. Uudet rakenteet sovitetaan maastoon suunnitelmissa määriteltyjen periaatteiden mukaan. Työmaalla voidaan tarvittaessa pitää yhteinen maastokatselmus tilaajan, suunnittelijan ja urakoitsijan kesken. Ristiriitatilanteissa otetaan yhteyttä suunnittelijaan.

KASVILLISUUS
OLEVAN METSÄALUEEN REUNA

OLEVA LEHTI- / HAVUPUU

ISTUTETTAVA HAVUPUU / LEHTIPUU, laji, kpl ks. piir. 2.2.

OLEVA LUONTAINEN POHJAKASVILLISUUS

LUONTAINEN POHJAKASVILLISUUS, aluetta ei kylvetä vaan sen annetaan kasvittua itsestään

METSITETTÄVÄ ALUE, ks. toimenpidesuunnitelma piir. 2.2.

LUONTAINEN RUOHOVARTINEN KASVILLISUUS, aluetta ei kylvetä vaan sen annetaan kasvittua itsestään, alueelle ei anneta kasvaa ruohovartista kasvillisuutta korkeampaa puuvartista kasvillisuutta

UUSI NIITTY, ks. toimenpidesuunnitelma piir. 2.2

NÄKYMÄSEKTORI, pidetään avoimena

HOITOKUVION RAJA, ks. erilliset hoitokuviokohtaiset maisemanhoito-ohjeet

PÄÄLLYSTEET JA RAKENTEET
OLEVA SORAPINTAINEN TIE/REITTI (kt)

PINTAKUNNOSTETTAVA SORAPINTAINEN TIE/REITTI (kkt) / UUSI SORAPINTAINEN TIE/REITTI (KT), kunnostettavien ja uusien reittien kohdalla hyödynnetään olemassa olevia rakennekerroksia, päällyskerroksena 50 mm kivituhkaa (KaM 0...6 mm)

OLEVA / UUSI POLKU, olevilta polulta poistetaan tarpeen mukaan kiviä ja tasoitetaan kivituhkalla, kosteita kohtia täytetään kivituhkalla ja märkiin kohtiin rakennetaan pitkospuut

POISTETTAVAN REITIN REUNA

UOMAN UUSI KIVIVERHOUS JA MAAKIVET, ks. vesirakennesuunnitelmat, leikkaukset piir. 2.3 ja detaljit piir. 2.4, det 1-2

OLEVA MUURI

KUNNOSTETTAVA/UUSI MUURI, ks. rakennesuunnitelmat

OLEVA / UUSI PUURAKENNE, ks. piir 2.2-4 sekä rakennesuunnitelmat

POISTETTAVA RAKENNE

KALUSTEET JA VARUSTEET
OLEVA KAIDE / UUSI KAIDE, ks. piir. 2.2., detaljit piir. 2.4. det 5a ja 5b sekä rakennesuunnitelmat

SIIRRETTÄVÄ / UUSI INFOTAULU / KYLTTI, ks. piir. 2.2. ja piir. 2.4. det 7

TASAUS
+51.6 OLEVA / UUSI KORKEUSKÄYRÄ JA KORKOPISTE

VESIALUE (säilyvä ja uusi rantaviiva, katkoviivalla korkean ja matalan veden rantaviivat)

SUUNNITTELUALUEEN RAJA

MAISEMANHOITOSUUNNITELMAN YLEISIÄ OHJEITA

KULTTUURIHISTORIA
Kangaskosken vesivoimala kuuluu Museoviraston valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY) "Hiitolanjoen vesivoimalat". RKY-alue on rajattu kartassa paksulla harmaalla katkoviivalla. Maisemoinnilla ja maisemanhoidon avulla turvataan voimalan ja sen rakenteiden näkyminen maisemassa.

LUONTOARVOT
Hiitolanjoen aluetta on tutkittu useissa luontoselvityksissä. Alueella ja sitä ympäröivillä seuduilla on havaittu valkoselkätikka (Dendrocopos leucotos), joka on uhanalaisuusluokituksissa äärimmäisen uhanalainen laji ja kuuluu lintudirektiivin liitteen I lajeihin. Vaarantuneista lajeista alueella on havaittu tiltaltti (Phylloscopus collybita), pikkutikka (Dendrocopos minor), naurulokki (Larus ridibundus). Eteläboreaalisella Järvi-Suomen vyöhykkeellä alueellisesti uhanalaisista lajeista on alueella havaittu taivaanvuohi (Gallinago gallinago), isokuovi (Numenius arquata) ja koskikara (Cinclus cinclus). Hiitolanjoki on osittain sulana pysyvänä jokena koskikaran tärkein talvinen esiintymisalue Etelä-Karjalassa. Näiden lajien lisäksi alueella on havaittu silmälläpidettäviä lajeja sekä EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeja.

Uhanalaisten, vaarantuneiden ja silmälläpidettävien lajien elinympäristön muuttuminen tulee maisemanhoitotoimenpiteiden myötä arvioida ja elinympäristöjä vaarantavia toimenpiteitä välttää. Alueella on runsaasti vanhaa puustoa, joka ennen kaatamista tulee tutkia ja jos kolopuita löytyy, tulee niiden kaatamista välttää. Lintujen pesintäajalla ei alueella tule tehdä toimenpiteitä. Tämä koskee kevättä ja kesäkuuta.

Hiitolanjoessa elää Suomen ainoa luonnontilainen järvilohikanta, laatokanlohi.

HOITOKUVIOKOHTAISET MAISEMANHOITO-OHJEET

1. VOIMALAN YMPÄRISTÖ

Nykytila: Voimalarakennuksen eteläpuolella ja tuki- ja patomuurien läheisyydessä kasvaa kylväytynyttä puustoa. Kenttäkerroksessa kasvaa luontainen pohjakasvillisuus.
Tavoitteet: Hyvin eri puolilta aluetta näkyvä historiallinen voimalarakennus, voimalarakenteet ja siisti ympäristö, jonka puuvartisen kasvillisuuden ei anneta peittää tärkeimpiä näkymiä. Toimiva kävely- ja huoltoreitti voimalalle.
Toimenpiteet: Voimalarakennuksen eteläpuolelta, patomuurien ja tukimuurien vierustoilta poistetaan kaikki puusto 1,5 metrin etäisyydeltä. Jo poistettujen puiden kannot jyrsitään ja alue siistitään poistamalla maahan jätetyt oksat. Patomuurin edusta siivotaan. Luontaisen pohjakasvillisuuden aluetta hoidetaan vuosittain vesomalla tai siimaleikkurilla niittämällä. Rakennetaan uusi käytävä kävelysillalle. Yläkanavan alueelle rakennetaan puinen oleskelutasanne ja käytävä, muut alueet yläkanavasta verhoillaan seulanpäällä. Teiden, käytävien ja pysäköintialueiden reunat niitetään siimaleikkurilla tai vesotaan vuosittain.

Voimalalle johtava käytävä pintakunnostetaan. Käytävien, muurien ja voimalarakennuksen reunoilta poistetaan vesakko ja pääosin 1,5 metriä lähempänä rakenteita kasvavat suuret puut, jotta niiden juuret eivät vaurioittaisi rakenteita. Avoimena pidettävät niityt ja luontaiset pohjakasvillisuusalueet vesotaan tai niitetään siimaleikkurilla vuosittain.

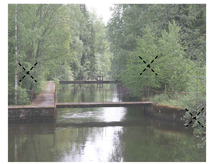
Muurien vierustoilta poistetaan kaikki puusto. Muurit ja kävelysilta kunnostetaan rakennesuunnitelmien mukaan. Kulkuosuuksien kaiteet kunnostetaan tai uusitaan, ks. piir. 2.2.

Voimalan edustan käytävät pintakunnostetaan, kylväytynyt kasvillisuus poistetaan ja rakennuksen ympäristö siistitään. Infotaulut ja muurien päälle asennetut kaiteet kunnostetaan tai uusitaan, ks. piir. 2.2.

Voimalan, patomuurien ja tukimuurien vierustoilta poistetaan kaikki kylväytynyt puusto ja alue siistitään.

2. TIE, BUSSIN PYSÄHTYMISPAIKKA, PYSÄKÖINTIALUE, PYÖRÄPAIKAT JA UUSI KÄYTÄVÄ

Nykytila: Sorapintaiset tiet ja reitit, joiden varsille pysäköidään, pysäköintikenttä, sekä polku patomuurille johtavalle kävelysillalle.
Tavoitteet: Toimiva, mahdollisen loiva, myös liikuntarajoitteisille soveltuva yhteys voimalalle ja kävelysillalle. Bussin pysähtymispaikka, invapaikka ja pyöräpaikat. Pysäköintialue, jossa on autopaikkoja ja kaksi bussipaikkaa.
Toimenpiteet: Olemassa olevat käytävät tasoitetaan ja pintakunnostetaan tarvittavilta osin. Rakennetaan uusi bussipaikka, invapysäköintipaikka ja rakennus, jossa on esteettömät käymälät sekä jätehuone.

Voimalarakennuksen kylkeen on rakennettu luonnonkivimuuri. Rakennuksen vierustat olivat ennen avoimia niittyjä. Kuva vasemmalla: UPM-kymmenen arkisto. Oikealla olevassa kuvassa kesän 2019 tilanne; rakennus pilkottaa kylväytyneen puuston takaa. Polkua reunustava penger on jyrkkä ja saattaa olla vaarassa sortua. Penkereeltä poistetaan pienpuustoa ja rantaa tuetaan kivillä. Kulkuväyläksi rakennetaan puukansi kaiteineen.

Sillan pielet pidetään jatkossakin puuttomina, jotta sillan kivimuurit eivät vaurioidu. Tien reunat ja sillan vierustat vesotaan tai niitetään siimaleikkurilla vuosittain.

3. POLKU

Nykytila: Metsässä kulkevat polut ja reitit, joista osa on päällystämättömiä. Nuotiopaikalle vievälle reitille on rakennettu puinen luiska kaiteineen. Osa reiteistä on vaikeakulkuisia ja sortumisvaaran vuoksi vaarallisia.
Tavoitteet: Helppohoitoiset, käyttöönsä soveltuvat, johdonmukaiset polut ja reitit, joiden liittyminen teihin ja muihin polkuihin on selkeä.
Toimenpiteet: Kulkua helpottamaan voidaan kosteita kohtia tai kuoppia tasoittaa murskeella/kivituhkalla ja polulla olevia kiviä poistaa. Kulkua vaikeuttavia puiden oksia tai poluille kylväytynyttä vesakkoa voidaan poistaa tarpeen mukaan. Jyrkkiin polkuosuuksiin tai rinteissä kulkevien polkujen varrelle voidaan asentaa kulkua ohjaamaan köysikaiteet, ks. piirustus 2.4, detalji 4. Voimalan eteläpuolelle rakennetaan uusia puuluiskia. Rantaan rakennetaan uusi polku.

Kangaskosken voimala alajuoksun suunnasta ajalta, jolloin Hiitolanjoessa uitettiin vielä tukkeja. Tukkiränni ei ole säilynyt nykypäivään, mutta yläkanavan patomuurissa on edelleen tukinuitossa käytetty avattava luukku. Kuva: UPM-kymmenen arkisto.

Niemen pohjoisosasta voimalarakennukselle nykyisin avautuvat näkymät jäävät osin puuston peittoon. Näkymien avautuminen varmistetaan jatkossa poistamalla näköalapaikoille kylväytyvää pienpuustoa.

4. NUOTIO- JA OLESKELUPAIKKA

Nykytila: Laavu, nuotiopaikka ja penkkejä istuskeluun. Kulunut rantapenger.
Tavoitteet: Helposti huollettava ja käyttötarkoitustaan palveleva grillaus- ja levähdyspaikka. Pääsy rantaan.
Toimenpiteet: Alueen reititöstä ja toimintojen sijoitusta jäsennöidään. Alueelle tuodaan uusi suurempi laavu, jossa puuvaja. Nykyinen puuvaja poistetaan. Nykyisen puisen luiskan jatkeeksi rakennetaan portaat ja luiska, jota pitkin liikuntaesteiset pääsevät kulkemaan laavulle. Alueella olevaa huonokuntoista puustoa poistetaan.

Laavu korvataan suuremmalla katoksella. Vaurioituneet koivut poistetaan.

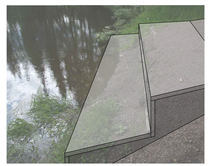
Rantaan pääsyä helpotetaan rakentamalla kuluneeseen rannan osaan istuskeluun soveltuvat tasanteet, ks. rakennesuunnitelmat.

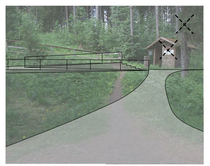
Olevan puisen luiskan jatkeeksi rakennetaan portaat ja esteetön reitti. Puuvaja poistetaan.

5. ITSESTÄÄN METSITTYVÄ ALUE

Nykytila: Huoltoyhteys ja alue, johon on kohdistunut merkittäviä myrskytuhoja. Pientä vesakkoa lukuun ottamatta puuton alue.
Tavoitteet: Metsäalue, joka ei erotu ympäröivästä metsästä.
Toimenpiteet: Alueen annetaan pääosin metsittyä itsestään. Oikomisen estämiseksi tai metsittymisen nopeuttamiseksi voi alueelle istuttaa metsitystaimia, esimerkiksi kuusia.

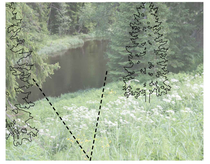
Myrskytuhoja kärsineen metsäalueen annetaan metsittyä itsestään, mutta näkymiä jätetään myös avoimeksi, jotta Hiitolanjoki näkyy jatkossakin reiteille.

Olevan luiskan ylimmästä tasanteesta rakennetaan uusi yhteys pohjoiseen, joka vie käymälälle ja yhdistyy reittiin, joka vie voimalan suuntaan. Uuden käytävän kohdalta poistetaan kaide.

6. METSITETTÄVÄ ALUE

Nykytila: Hyvin jyrkäksi sortunut rinne polkujen läheisyydessä ja ranta, jossa on sortumisvaara.
Tavoitteet: Alue, jonka läheisyydessä voi kulkea ilman sortumisvaaraa. Tavoitteena on metsittynyt alue, joka ei erotu sitä ympäröivästä metsästä.
Toimenpiteet: Rinnetta tasoitetaan ja sen alaosaa tuetaan kivillä, ks. leikkauspiirustukset. Alueelle istutetaan metsitystaimia ja alueen annetaan kehittyä metsäksi.

Sortunutta rinnettä loivennetaan ja alueelle istutetaan metsitystaimia.

7. SEURATTAVA METSÄALUE

Nykytila: Metsäalue, johon on muun puuston sekaan kylväytynyt siperianpihtoja.
Tavoitteet: Sekametsä.
Toimenpiteet: Siperianpihtan leviämistä alueella seurataan. Mikäli itsestään kylväytyneiden siperianpihtojen osuus metsän puustosta kasvaa huomattavasti, ne poistetaan.

8. MUOTOILTAVA UOMA JA SEN RINTEET

Nykytila: Nykyisen uoman reunat ovat kivisiä tai luontaisen kasvillisuuden peittämiä puustoisia metsän ja pihojen reunoja.
Tavoitteet: Mahdollisimman loivasti muotoillut uoman rinteet, joista korkean veden tason yläpuolella olevat osuudet saavat kasvittua.
Toimenpiteet: Luontaisen kasvillisuuden ja niittyjen jatkossa peittämät rinteet muotoillaan niin, ettei alueelle muodostu selkeitä taitteita. Kasvittuvat alueet verkoillaan työmaalta talteenotetulla, seulotuilla humusmailla. Alueita ei kylvetä, vaan niiden annetaan kasvittua itsestään. Rinteet verhoillaan seulanpäällä ja uoman pohja louheella ja suuremmilla kivillä suunnitelluun korkoon (ks. vesirakennesuunnitelmat), muotoilu ks. piirustus 2.2. ja 2.3. Niityt ja puuttomat luontaiset pohjakasvillisuusalueet niitetään siimaleikkurilla tai vesotaan vuosittain.

Toimenpiteiden myötä vedenpinta laskee huomattavasti. Nykyisen vedenpinnan alta paljastuva joenpohja verhoillaan korkean veden tason yli seulanpäänkivellä. Kasvillisuusalueen reuna korjataan.

ALUEEN SIJAINTI

Merkki:	Muutos	Pvm	Suunn.	Tark.
Hankkeen nimi: Kangaskoski, Rautjärvi, Kangaskoskentie 184 Maisemointisuunnitelma			Pvm: 14.4.2021	
Piirustuksen sisältö ja mittakaava: Maisemanhoitosuunnitelma 1:750			Piir.nro 2.1	

maisema-arkkitehtitoimisto NÄKYMÄ Oy
Hevoskatu 34 E 00260 Helsinki p. 0440277777
Etelä-Karjalan virkistysaluesäätiö
Työ: Ala-Hekkilä, Lilja Palmgren | Hanna Ollikainen, 14.4.2021